

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی شیراز

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره نظری»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارابه دهنده درس: داخلی - جراحی

عنوان درس: فرآیند آموزش بیمار

نوع و تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد تئوری و ۰/۵ واحد عملی)

نام مسؤل درس: دکتر طاهره السادات خوش نظر

مدرس/ مدرسان: دکتر خوش نظر/ دکتر مریم احسانی

پیش نیاز/ همزمان: ندارد

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی پرستاری

اطلاعات مسؤل درس:

رتبه علمی: استادیار

رشته تخصصی: پرستاری

محل کار: دانشکده پرستاری مامایی علوم پزشکی ایران

تلفن تماس: ۴۳۶۵۱۱۸۳

نشانی پست الکترونیک: nh.khoshnazar@gmail.com

توصیف کلی درس

یکی از نقش‌های پرثمر و نتیجه بخش پرستاری در تسریع بهبودی و پیشگیری از عوارض ناشی از بیماری و درمان، حفظ و ارتقاء سلامتی و تسهیل در تطابق، آموزش به مددجو است. این رسالت با شناخت نیازها و توانایی‌های جسمی، روانی و اجتماعی مددجو و با استفاده مناسب از امکانات و تجهیزات آموزشی میسر خواهد بود. لذا ضروری است پرستاران از اصول و فنون آموزش اطلاع کافی داشته باشند تا بتوانند به صورت صحیح و مطلوب این مسئولیت خود را به انجام رسانند.

* نکته: جهت تکمیل این قسمت می‌توان از توصیف کلی درس در برنامه آموزشی (کوریکولوم) دوره در رشته مرتبط استفاده کرد.

اهداف کلی / محورهای توانمندی (Competency):

آشنایی دانشجو با نظریه‌های یادگیری، عوامل موثر در یادگیری، موانع یادگیری، مفهوم انگیزش، مراحل فرایند آموزش و نیازهای یادگیری، آشنایی با اهداف آموزشی، آشنایی با انواع حیطه‌ها و سطوح یادگیری، مراحل و انواع روش‌های فراگیری، آشنایی با حیطه‌های یادگیری (شناختی، عاطفی و روانی حرکتی)، کاربرد روش‌های نوین و اجرای طراحی آموزشی و ارزشیابی فعالیت‌های آموزش پرستاری

* نکته: جهت تکمیل این قسمت می‌توان از شرح کلی درس در برنامه آموزشی (کوریکولوم) دوره در رشته مرتبط استفاده کرد.

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توانمندی (Core Competency):

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که فراگیر:

- ۱- اصول و مفاهیم کلیدی در آموزش را بیان نمایند
- ۲- یادگیری و نظریه‌های آن را شرح دهند
- ۳- حیطه‌های یادگیری (شناختی، عاطفی و روان حرکتی) شرح دهند
- ۴- مراحل تدوین طراحی آموزشی را بیان نمایند
- ۵- اهداف آموزشی (کلی، اختصاصی و رفتاری) شرح دهند
- ۶- محتوای درس، روش تدریس و گروه‌های تدریس را متناسب با اهداف بیان نمایند
- ۷- روش‌های ارزشیابی میزان یادگیری فراگیران را بیان نمایند
- ۸- طرح آموزشی برای بیمار فرضی تدوین نموده و این طرح را به طریقه ایفای نقش و یا به صورت پروژه عملی در کلاس ارائه نمایند.

* نکته: جهت تکمیل این قسمت می‌توان از رؤس مطالب در برنامه آموزشی (کوریکولوم) دوره در رشته مرتبط و همچنین نظر مدرسین استفاده کرد.

رویکرد آموزشی 1:

- مجازی 2 حضوری ترکیبی 3

روش های یاددهی - یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

- کلاس وارونه
 یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال
 یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
 یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
 سایر موارد نام ببرید.....

رویکرد حضوری

- سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
 بحث در گروه های کوچک
 یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
 یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
 یادگیری مبتنی بر سناریو
 استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط هممتایان)
 یادگیری مبتنی بر بازی
 سایر موارد نام ببرید.....

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می رود.
لطفا نام ببرید

جدول تقویم ارائه درس: گروه ۱: چهارشنبه ها و گروه ۲: یکشنبه ها

روز و ساعت کلاس:

-
1. Educational Approach
 2. Virtual Approach
 3. Blended Approach

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گیلان

گروه ۱: چهارشنبه ها ساعت ۱۳-۱۵

گروه ۲: یکشنبه ها ساعت ۱۳-۱۵

جلسه	عنوان مبحث فعالیت یادگیری / تکالیف	روش یاددهی-یادگیری	تاریخ ارائه گروه یک چهارشنبه	تاریخ ارائه گروه دو یکشنبه	نام مدرس / مدرسین
۱	اصول و مفاهیم کلیدی در آموزش به مددجو، نظریه های یادگیری	سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، بحث گروهی و ...)	۱۴۰۱/۶/۳۰ دکتر خوش نظر	۱۴۰۱/۶/۲۷ دکتر خوش نظر	
۲	مهارت های ارتباطی و شرح حال گرفتن از بیمار	سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، بحث گروهی و ...)	۱۴۰۱/۷/۶ دکتر احسانی	۱۴۰۱/۷/۳ (تعطیل رسمی) دکتر احسانی	
۳	معرفی الگوهای تدریس حیطه های یادگیری (شناختی، عاطفی و روان حرکتی) اهداف آموزشی (کلی اختصاصی و رفتاری)	سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، بحث گروهی و ...)	۱۴۰۱/۷/۱۳ (تعطیل رسمی) دکتر احسانی	۱۴۰۱/۷/۱۰ دکتر احسانی	
۴	محتوای درس، روش های تدریس و امکانات و ابزار تدریس	سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، بحث گروهی و ...)	۱۴۰۱/۷/۲۰ دکتر احسانی	۱۴۰۱/۷/۱۷ دکتر احسانی	
۵	روش های ارزشیابی میزان یادگیری و مستند سازی	سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، بحث گروهی و ...)	۱۴۰۱/۷/۲۷ دکتر خوش نظر	۱۴۰۱/۷/۲۴ دکتر خوش نظر	
۶	ارائه تکالیف عملی دانشجویان	ایفای نقش، یادگیری مبتنی بر سناریو	۱۴۰۱/۸/۴ دکتر احسانی	۱۴۰۱/۸/۱ دکتر خوش نظر	
۷	ارائه تکالیف عملی دانشجویان	ایفای نقش، یادگیری مبتنی بر سناریو	۱۴۰۱/۸/۱۱ دکتر احسانی	۱۴۰۱/۸/۸ دکتر خوش نظر	
۸	ارائه تکالیف عملی دانشجویان	ایفای نقش، یادگیری مبتنی بر سناریو	۱۴۰۱/۸/۱۸ دکتر خوش نظر	۱۴۰۱/۸/۱۵ دکتر خوش نظر	

وظایف و انتظارات از دانشجویان:

وظایف عمومی دانشجوی و انتظارات در طول دوره نظیر حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه های کلاس 1

۱- حضور فعال در کلاس و عدم غیبت و شرکت در بحث های گروهی و پاسخ به سوالات در کلاس درس ۱ نمره

روش ارزیابی دانشجو:

■ ذکر نوع ارزیابی:

- ارزیابی تکوینی (سازنده) 2

- ارزیابی تراکمی (پایانی) 3

سهم ارزشیابی هر نوع / روش در نمره نهایی و سهم نمره اساتید دوره

(می تواند به صورت جدول ارائه گردد.)

۴ نمره	ارائه تکلیف گروهی
۱۵ نمره	آزمون پایان ترم
۱ نمره	ارایه به موقع تکالیف و حضور در کلاس
۲۰ نمره	نمره کل

* نکته: ذکر روش ارزیابی دانشجو (شفاهی، کتبی (چهارگزینه ای، درست نادرست، باز پاسخ و غیره)، آزمون های ساختارمند

عینی مانند: OSCE، OSLE و غیره) و یا ارزیابی مبتنی بر محل کار با استفاده از ابزارها (مانند: لاگ بوک، کارپوشه، DOPS)

* نکته: ذکر سهم ارزشیابی هر روش در نمره نهایی دانشجو (جدول سهم نمره براساس طراحی روش ارزیابی دانشجو)

* نکته: در رویکرد آموزشی مجازی، سهم ارزیابی تکوینی بیش از سهم ارزیابی تراکمی باشد.

منابع:

منابع شامل کتاب های درسی، نشریه های تخصصی، مقاله ها و نشانی وب سایت های مرتبط می باشد.

-اسدی نوقابی ، احمد علی . فرایند یادگیری و اصول آموزش به بیمار ، تهران ، انتشارات بشری ، (۱۳۸۶)

-اشقلی فراهانی م، مرادی م، عامری ف، (۱۳۹۸). آموزش به مددجو: راهنمایی برای مراقبین سلامت. تهران: انتشارات اندیشه

رفیع.

1وظایف عمومی می توانند در همه انواع دوره های آموزشی اعم از حضوری و مجازی، لحاظ گردند.

2 . Formative Evaluation

3 . Summative Evaluation

دانشگاه علوم پزشکی تهران

- صفری، محبوبه، برزویی، طاهره، اصول آموزش به بیمار، تهران، انتشارات سالمی، (۱۳۹۳).

- مهاجر، تانیا، اصول آموزش به بیمار، تهران، نشر سالمی، (۱۳۸۰)

- سیف علی اکبر، روانشناسی یادگیری و آموزش، نشر دوران، تهران ۱۳۸۶

- دلیر، زهرا، آموزش به بیماریهای داخلی و جراحی، انتشارات سخن گستر (۱۳۸۳)

الف) کتب:

ب) مقالات:

ج) محتوای الکترونیکی:

د) منابع برای مطالعه بیشتر:

اقامیر، محمد کاظم، آموزش مهارت های ارتباطی با بیماران، تهران، انتشارات رویان پژوه، ۱۳۹۶.

واحد بنامه پیری آموزش دانشگاه علوم پزشکی تهران

نکات کاربردی طرح دوره های نظری / عملی

پیامدهای یادگیری

پیامدهای یادگیری، ترکیبی از دانش، نگرش، مهارت ها و به طور کلی ویژگی هایی هستند که میخواهیم دانشجویان ما در انتهای دوره داشته باشند. در واقع به لحاظ ساختاری، پیامدهای یادگیری جملاتی هستند که توصیف می کنند در انتهای دوره چه انتظاری از دانشجو داریم و به عبارت دیگر دانشجو در انتهای دوره چه چیزی را باید بداند، درک کند و قادر به انجام آن باشد. برای مثال دانشجوی دکترای تخصصی ... در پایان دوره ... باید بتواند ضمن آگاهی بر ضوابط پژوهش اخلاقی، اصول مرتبط را در استفاده از منابع اطلاعاتی منتشر شده، منتشر نشده و الکترونیکی به کار بندد.

فعالیت‌های یاددهی - یادگیری

منظور از فعالیت های یاددهی، مجموعه فعالیت هایی است که استادان و دستیاران ارشد در هنگام ایفای نقش استادی، به منظور آموزش بهینه کارآموزان/ کارورزان و فراگیران بر عهده دارند. در این میان، استفاده از راهبردهای یاددهی - یادگیری متمرکز بر روش های فعال و تعاملی، موجب تقویت انگیزه و محوریت یادگیرندگان خواهد شد. نظیر بحث در گروههای کوچک، آموزش مبتنی بر مسأله، آموزش مبتنی بر تیم و روش های خودآموزی و آموزش الکترونیکی.

و منظور از فعالیت های یادگیری، مجموعه فعالیت هایی است که کارآموزان/ کارورزان و فراگیران به منظور ارتقای دانش و مهارت در هر یک از چرخش ها، موظف به انجام آنها هستند. به عنوان مثال: شرکت فعال در راند ۱، گراند راند ۲ و ژورنال کلاب ۳، ارائه کنفرانس های آموزشی ۴، انجام پروژه و ارائه مباحث در قالب سمینار و سایر موارد ...

روش های ارزیابی فراگیران

ارزیابی فراگیران و کارآموزان/ کارورزان به صورت تکوینی (در طول دوره آموزشی و با هدف ارائه بازخورد و اصلاح عملکرد فراگیر و یا با اختصاص سهمی از نمره نهایی به آن، تأثیرگذار در ارزیابی پایانی دانشجو) و پایانی (در پایان دوره آموزشی به منظور تصمیم گیری و قضاوت در خصوص میزان یادگیری فراگیر) و با بهره مندی از انواع روش های ارزیابی صورت می پذیرد:

- ارزیابی دانش نظری با استفاده از انواع آزمون های کتبی اعم از تشریحی، صحیح و غلط، چند گزینه ای، جور کردنی، استدلال محور و ... انجام می گردد.

1. Round
2. Grand Round
3. Journal Club
4. Didactic Conferences

- **ارزیابی عملکردی**^۱ در محیط های شبیه سازی شده برای مثال با استفاده از آزمون بالینی ساختارمند عینی (OSCE)^۲ به عنوان یکی از مصادیق بارز آزمون های ویژه ارزیابی عملکرد می باشد.

نکته: بر طبق برنامه آموزشی دوره های کارآموزی و کارورزی مصوب کمیته برنامه ریزی دوره پزشکی عمومی، سهم ارزیابی نظری در دوره کارآموزی نباید بیش از ۵۹ درصد نمره نهایی ارزیابی کارآموزان بوده و در دوره کارورزی نباید بیش از ۲۵ درصد نمره نهایی ارزیابی را به خود اختصاص دهد.

- **ارزیابی در محیط کار**^۳ شامل فعالیت هایی است که فراگیران به طور مستقل و یا با راهنمایی استاد در محیط های کار واقعی و آزمایشگاه انجام می دهند. نظیر انجام کارهای عملی مختلف و با استفاده از انواع روش های ارزشیابی در محیط کار مانند:

- ارزشیابی ۳۶۰ درجه^۴
- بررسی پورت فولیو^۵ و لاگ بوک^۶
- استفاده از Global rating form ، DOPS ، Mini-CEX و سایر موارد با هدف ارزیابی در طول دوره (ارزیابی تکوینی)

Global rating form: این روش در پایان هر چرخش بالینی، توسط عضو هیأت علمی مربوط، در خصوص ابعاد مختلف توانمندی های مورد انتظار دانشجو به صورت کلی، انجام می شود و برطبق برنامه های آموزشی مصوب دوره پزشکی عمومی، در دوره کارآموزی، سهم اختصاص یافته به این روش ارزیابی، حداکثر ۵۰٪ ارزیابی نهایی کارآموز و در دوره کارورزی، حداقل ۴۰٪ و حداکثر ۷۵٪ ارزیابی نهایی کارورز می باشد. این شکل از ارزیابی نیاز به مجموعه روشی از شاخص های عملکردی دارد که با توجه به ارتباطی که با توانمندی های مورد انتظار برای فراگیران دارند، از اهمیت ویژه ای برخوردار می باشند. در این روش، عملکرد فراگیر با استفاده از یک مقیاس درجه بندی، در هر یک از حوزه های توانمندی، مورد ارزیابی قرار گرفته و به او امتیاز داده می شود.

Direct Observation Procedural of Skill: مشاهده مستقیم مهارتهای بالینی به عنوان روشی است که به طور ویژه، برای ارزیابی مهارت های عملی (پروسیجرها) طراحی شده است. در این روش فراگیر در حین انجام پروسیجر، مورد مشاهده قرار می گیرد و عملکرد وی بر اساس یک چک لیست ساختارمند، ارزیابی می شود. با این روش، بعد از هر بار انجام آزمون،

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی شیراز

نقاط قوت و ضعف فراگیر شناسایی می شوند. فرایند مشاهده فراگیر در حدود ۱۵ دقیقه و ارائه بازخورد به وی حدود ۵ دقیقه به طول می انجامد.

Mini Clinical Evaluation Exercise : در این نوع آزمون، یکی از اعضای هیأت علمی، عملکرد فراگیر را در مواجهه با بیمار مشاهده می کند و سپس با استفاده از مقیاس درجه بندی به هرکدام از توانمندی های فراگیر، در فرمی که به همین منظور تهیه شده است، نمره می دهد. در این نوع آزمون انتظار می رود عملکرد فراگیر در طول ترم در چند مواجهه و با استفاده از ارزیابان متفاوت، ارزیابی گردد.

2. Objective Structured Clinical Examination (OSCE)
3. Work place Based Assessment
4. Multi Source Feedback (MSF)
5. Portfolio
6. Logbook

واحد برنامه ریزی آموزشی دانشگاه عرب. ایران